

โครงสร้างกฎหมายและการดำเนินงานตาม  
พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ  
สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

นายพิทยา ปราโมทย์วรพันธุ์  
ผู้อำนวยการกองกฎหมาย  
กรมควบคุมมลพิษ



เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและ  
รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

กฎหมายเดิมไม่มีมาตรการควบคุมและแก้ไข  
ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างเพียงพอ





# หลักการและเหตุผล

๑. ส่งเสริมประชาชนและ NGO ให้มีส่วนร่วม
๒. จัดระบบบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามหลักการ
๓. กำหนดอำนาจหน้าที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และ ราชการส่วนท้องถิ่น





๔. กำหนดมาตรการควบคุมมลพิษด้วยการจัดให้มีระบบบำบัด
๕. กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องกับการเกิดมลพิษ
๖. ให้มีมาตรการส่งเสริมด้านกองทุนและความช่วยเหลือด้านต่างๆ





# โครงสร้างของพระราชบัญญัติส่งเสริมและ รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

๑. คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

๒. กองทุนสิ่งแวดล้อม





## โครงสร้าง (ต่อ)

### ๓. การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

๓.๑ มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๓.๒ การวางแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๓.๓ เขตอนุรักษ์และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

๓.๔ การทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม





# โครงสร้าง (ต่อ)

## ๔. การควบคุมมลพิษ

๔.๑ คณะกรรมการควบคุมมลพิษ

๔.๒ มาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด

๔.๓ เขตควบคุมมลพิษ





## โครงสร้าง (ต่อ)

- ๔.๔ มลพิษทางอากาศและเสียง
- ๔.๕ มลพิษน้ำ
- ๔.๖ มลพิษอื่นและของเสียอันตราย
- ๔.๗ การตรวจสอบและควบคุม
- ๔.๘ ค่าบริการและค่าปรับ







# โครงสร้าง (ต่อ)

## ๕. มาตรการส่งเสริม

๕.๑ ขอรับความช่วยเหลือด้านอากาศขาเข้า

๕.๒ ขอนำผู้ชำนาญการหรือผู้เชี่ยวชาญชาว  
ต่างประเทศเข้ามาปฏิบัติหน้าที่





## กระบวนการควบคุมมลพิษ (๑)

๑. เหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายหรือภาวะมลพิษ
๒. อำนาจพิเศษของนายกรัฐมนตรี (มาตรา ๙)
๓. กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม (มาตรา ๓๒ - ๓๔)
๔. วางแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม (มาตรา ๓๕ - ๓๖)
๕. การกำหนดพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมและกำหนด  
มาตรการ (มาตรา ๔๓ - ๔๕)
๖. ทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม  
(มาตรา ๔๖ - ๕๑)





## กระบวนการควบคุมมลพิษ (๒)

๓. อำนาจของ รมว. ทส. ในการประกาศกำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด (มาตรา ๕๕)
๔. อำนาจของ รมว. ทส. ในการประกาศกำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากยานพาหนะ (มาตรา ๖๔)
๕. อำนาจของ รมว. ทส. ในการประกาศกำหนดแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยมลพิษไม่เกินมาตรฐาน (มาตรา ๖๘ และ มาตรา ๖๙)
๑๐. การตรวจสอบและบังคับการแหล่งกำเนิดมลพิษที่ รมว. ทส. ประกาศควบคุม โดยมีเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษเป็นผู้ปฏิบัติ



## แหล่งกำเนิดมลพิษ

### ที่มีการกำหนดมาตรฐานและถูกควบคุม

### อากาศเสียและเสียง (๑)

#### ๑. ยานพาหนะ

- รถยนต์
- รถจักรยานยนต์
- รถยนต์สามล้อ
- เรือ

#### ๒. โรงไฟฟ้า

#### ๓. โรงไม้ บด หรือย่อยหิน

#### ๔. เตาเผามูลฝอย

#### ๕. โรงไฟฟ้าเก่า

#### ๖. โรงฟ้าแม่เมาะ

#### ๗. โรงงานเหล็ก

#### ๘. คลังน้ำมันเชื้อเพลิง

#### ๙. เตาเผาศพ

#### ๑๐. เตาเผามูลฝอยติดเชื้อ

#### ๑๑. โรงงานปูนซีเมนต์





# แหล่งกำเนิดมลพิษ ที่มีการกำหนดมาตรฐานและถูกควบคุม อากาศเสียและเสียง (๒)

๑๒. สถานประกอบการกิจการหลอมและตีมทองคำ
๑๓. โรงสีข้าว
๑๔. สถานประกอบการที่ใช้หม้อไอน้ำ
๑๕. เหมืองหิน
๑๖. โรงงานอุตสาหกรรม (อากาศเสียทั่วไป)
๑๗. ท่าเรือ
๑๘. โรงงานอุตสาหกรรม
๑๙. โรงไฟฟ้าใหม่





แหล่งกำเนิดมลพิษ  
ที่มีการกำหนดมาตรฐานและถูกควบคุม  
อากาศเสียและเสียง (๓)

๒๐. โรงแยกก๊าซธรรมชาติ
๒๑. โรงงานกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม
๒๒. โรงงานอุตสาหกรรมเคมี





## แหล่งกำเนิดมลพิษ

# ที่มีข้อกำหนดมาตรฐานและถูกควบคุมน้ำทิ้ง (๑)

๑. โรงงานอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรม
๒. บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
๓. อาคารบางประเภทและบางขนาด
๔. ที่ดินจัดสรร
๕. การเลี้ยงสุกร
๖. ท่าเทียบเรือประมง สะพานปลา และกิจการแพปลา
๗. สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง





## แหล่งกำเนิดมลพิษ

ที่มีข้อกำหนดมาตรฐานและถูกควบคุมน้ำทิ้ง (๒)

๘. บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกร่อย

๙. บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

๑๐. ระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน







# อำนาจหน้าที่ของ เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ (๑)

๑. กำหนดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย/ผู้ควบคุม (มาตรา ๖๘ วรรค ๒)  
ใช้กรณีเสียงและความสั่นสะเทือนด้วย (มาตรา ๖๘ วรรค ๓)
๒. กำหนดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียหรือของเสีย/ผู้ควบคุม  
(มาตรา ๓๐ วรรค ๑)
๓. กำหนดให้แก้ไขระบบบำบัดน้ำเสียหรือของเสียที่มีอยู่แล้ว  
(มาตรา ๓๐ วรรค ๒)
๔. แนะนำเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การส่งน้ำเสียหรือ  
ของเสียให้ผู้รับจ้างให้บริการ (มาตรา ๓๔)



# อำนาจหน้าที่ของ เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ (๒)

๕. แนะนำเจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดวิธีการชั่วคราวสำหรับการบำบัดน้ำเสียหรือของเสีย ( มาตรา ๗๕ วรรค ๑)
๖. พิจารณารายงานของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษเกี่ยวกับการทำงานของระบบบำบัดมลพิษ (มาตรา ๘๑)
๗. เข้าไปตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษ (มาตรา ๘๒ (๑))
๘. สั่งปรับปรุงระบบบำบัดมลพิษ ยกเว้นกรณีโรงงาน (มาตรา ๘๒(๒))





# อำนาจหน้าที่ของ เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ (๓)

๙. สั่งปรับตาม มาตรา ๙๐ - ๙๒ ยกเว้นกรณีโรงงาน (มาตรา ๘๒ (๓))
๑๐. สั่งให้ผู้รับจ้างให้บริการหยุดหรือ ปิดกิจการหรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา ๘๒(๔))
๑๑. สั่งเพิกถอนการเป็นผู้ควบคุม (มาตรา ๘๒(๕))
๑๒. เสนอแนะการสั่งระงับการใช้ประโยชน์แหล่งกำเนิดมลพิษที่จงใจไม่บำบัดมลพิษและปล่อยทิ้ง (มาตรา ๘๓(๑))





# อำนาจหน้าที่ของ เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ (๔)

๑๓. เสนอแนะให้ใช้กฎหมายบังคับแหล่งกำเนิดมลพิษส่งน้ำเสียหรือของเสียไปบำบัด (มาตรา ๘๓(๒))
๑๔. แนะนำการดำเนินการและบำรุงรักษาระบบบำบัดมลพิษรวม (มาตรา ๘๓ (๓))
๑๕. แนะนำและช่วยเหลือเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการจัดแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษ (มาตรา ๖๐ วรรค ๓)





# ความรับผิดทางแพ่ง (๑)

## ความรับผิดทางแพ่ง

แหล่งกำเนิดมลพิษที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย สุขภาพอนามัย ทรัพย์สินของผู้อื่นหรือของรัฐ ต้อง รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหาย ไม่ว่าจะจงใจ หรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ (มาตรา ๙๖)





## ความรับผิดทางแพ่ง (๒)

ข้อยกเว้นตามมาตรา ๙๖

เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่า

๑. เหตุสุดวิสัย หรือ การสงคราม
๒. การกระทำตามคำสั่งของรัฐบาลหรือเจ้าพนักงานของรัฐ
๓. การกระทำของผู้เสียหายหรือบุคคลอื่นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ

ค่าสินไหมทดแทน รวมถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ทางราชการต้องรับภาระจ่ายจริงในการขจัดมลพิษที่เกิดขึ้น





## ความรับผิดทางแพ่ง (๓)

### ความรับผิดทางแพ่ง (ต่อ)

ผู้กระทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่ง  
เป็นของรัฐหรือ เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินต้องรับผิด  
ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐ (มาตรา ๙๗)





## ความรับผิดชอบทางอาญา (๑)

มาตรา ๑๐๔ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ  
ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘๐ ต้อง  
ระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือ ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท  
หรือทั้งจำทั้งปรับ







## ความรับผิดชอบทางอาญา (๒)

มาตรา ๑๐๖ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ ผู้ควบคุมหรือผู้รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียผู้ใด ไม่จัดเก็บสถิติข้อมูล หรือไม่ทำบันทึกหรือรายงาน ตามมาตรา ๘๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ





## ความรับผิดชอบทางอาญา (๓)

มาตรา ๑๐๓ ผู้ควบคุมหรือผู้รับจ้างให้บริการผู้ใดทำบันทึกหรือรายงานใดที่ตนมีหน้าที่ต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ โดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ





กรมควบคุมมลพิษ  
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

# ขอขอบคุณ

